

Kemikalier i varor av läder och konstläder

- Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö,
Göteborg, Helsingborg och Stockholm

MILJÖPOLICY FÖR GÖTEBORGS STAD

Miljöpolicyen beskriver vårt gemensamma synsätt på miljöarbetet. I Göteborgs Stad ska vi arbeta tillsammans för en god livsmiljö och en hållbar utveckling. Miljöhänsyn ska vara en självklar del i beslut i alla nämnder, styrelser och verksamheter i stadens regi.

Vi ska vara föregångare och se vår del av helheten

Göteborgs Stad ska vara en föregångare på miljöområdet och eftersträva ett kretsloppssamhälle genom att förebygga och åtgärda miljöproblem. Ekologisk hållbarhet är nödvändigt för miljön och ger ett stort mervärde för människors livskvalitet. Vi måste arbeta långsiktigt med alla tre dimensionerna av hållbar utveckling - den ekologiska, den sociala och den ekonomiska - eftersom de är varandras förutsättningar.

Vi ska minska vår miljöpåverkan till nytta för medborgarna

Tillsammans ska vi minska vår miljöpåverkan, både i vårt interna miljöarbete och i våra olika uppdrag att driva verksamhet till nytta för medborgarna. Vi ska skapa en god livsmiljö för alla som bor, arbetar i eller besöker Göteborg - nu och i framtiden, här och globalt. Om Göteborgs Stad ska bidra till ett rättvist miljöutrymme för alla kan vi inte skjuta miljöproblem utanför kommungränsen eller in i framtiden. Miljöarbetet ska vara en naturlig del i vårt dagliga arbete och det är självklart att vi ska uppfylla lagar och krav som berör vår verksamhet. Men vi ska också sträva efter att göra mer än lagen kräver genom att arbeta med ständiga förbättringar på miljöområdet.

Vi ska inspirera och utbyta kunskap med andra

Genom att driva på utvecklingen och visa på goda exempel vill vi inspirera och underlätta för medborgare, företagare, intresseorganisationer med flera att minska sin miljöpåverkan. Ett framgångsrikt miljöarbete förutsätter att vi utbyter kunskap och utvecklar samarbete med andra aktörer i samhället.

Vi uppnår detta bland annat genom att arbeta med stadens lokala miljökvalitetsmål och miljöprogrammet. Några viktiga områden är:

- Minskad klimatpåverkan
- Ökad andel hållbart resande
- Ökad resurshushållning
- En sundare livsmiljö
- Främjad biologisk mångfald
- Tillgängliga och varierade parker och naturområden
- Göteborgs Stad som föregångare

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund.....	4
Metod	7
Analyser	8
Resultat	9
Checklistefrågor resultat	9
Lagstiftningskännedom.....	9
Inköpsrutiner	9
Dokumentation resultat	10
Ämnen på kandidatförteckningen-informationsplikt.....	10
Förbjudna/begränsade ämnen	11
Analysresultat	11
Krom VI.....	11
Ftalater	11
Kortkedjiga klorparaffiner, SCCP	12
Jämförelse med tidigare projekt.....	12
Slutsatser och diskussion	13
Bilagor.....	15

Sammanfattning

Miljöförvaltningarna i Göteborg, Stockholm, Malmö och Helsingborg samarbetar kring kemikalietillsynen med fokus på kemikalier i varor. Syftet är bland annat att öka kunskapen om kemikalier i varor och att kontrollera butikernas egenkontroll för att uppfylla Reachlagstiftningen. I den här rapporten presenterar vi resultatet från tillsynsprojektet "kemikalier i varor av läder och konstläder".

Analyser av sexvärt krom (krom VI), ftalater och kortkedjiga klorparaffiner gjordes för att få en uppfattning om innehållet i dessa varor. Tillsynen utgick från reglerna om kemikalier i varor i de europeiska kemikalielagstiftningarna Reach, POPs-förordningen (om långlivade organiska föreningar) samt miljöbalken.

Tillsynsprojektet visade att de flesta butiksinnehavare känner till att det finns regler om kemikalier i varor och har rutiner för att uppfylla informationsplikten gentemot sina kunder. Hälften av butikerna har skriftliga leverantörsavtal som reglerar kemikalier i varor, merparten av dessa tillhör större kedjor där det är huvudkontoret som har avtal med leverantörerna.

Flera butiker har inte redovisat tillräcklig dokumentation, som styrker att de varor vi valt ut inte innehåller begränsade ämnen eller innehåller ämnen på kandidatförteckningen.

Lädervaror, såsom koppel, armband och handskar analyserades med avseende på krom VI. Av dessa innehöll två varor för höga halter krom VI. Varor av konstläder analyserades med avseende på ftalater och kortkedjiga klorparaffiner. Analyserna påvisade inga detekterbara halter, eller mycket låga halter, av de utvalda ämnena.

Bakgrund

Storstadssamarbetet

Miljöförvaltningarna i Göteborg, Stockholm, Malmö och Helsingborg samarbetar kring kemikalietillsynen med fokus på kemikalier i varor. Tillsynen stäms av med Kemikalieinspektionen. Genom samarbetet kan förvaltningarna samordna sina resurser och nå ett större antal aktörer i landet, vilket ger ett större genomslag. Samarbetet bidrar också till vår kunskapsutveckling. Vi har tagit fram gemensamma bedömningsgrunder och checklistor för att göra tillsynen så likvärdig som möjligt. Tillsynen har ofta fokus på varor som barn och unga direkt eller indirekt kan komma i kontakt med, och som därmed utgör en risk för att denna grupp exponeras för farliga kemikalier.

Projektets syfte och mål

Syftet med projektet har varit att kontrollera hur butikernas egenkontroll fungerar och att med stickprov låta analysera varor för att kontrollera om de innehåller krom VI, ftalater eller kortkedjiga klorparaffiner. Genom att begära in dokumentation om utvalda varor kontrollerades även om de innehöll andra förbjudna eller begränsade ämnen, eller ämnen på kandidatförteckningen. Syftet har också varit att göra företagen medvetna om varors betydelse för spridning av kemikalier och att synliggöra deras möjlighet att påverka genom att till exempel ställa krav på leverantörer och välja att erbjuda ett sortiment som inte innehåller farliga kemikalier.

Miljö och hälsorisker med kemikalier i varor av läder och konstläder

Krom används bland annat för att garva läder. Konstläder är syntetiskt framställt. Plaster kan innehålla skadliga kemikalier, som till exempel mjukgörande ftalater och kortkedjiga klorparaffiner (SCCP).

Vi har ställt frågor om hur butiker arbetar för att minimera risken att skadliga kemikalier förekommer i varor i butikernas utbud. Vi har låtit analysera ämnen som finns i Reach bilaga XVII (krom VI), kandidatförteckningen (ftalater, kortkedjiga klorparaffiner) och ämnen som är begränsade i POPs-förordningen (kortkedjiga klorparaffiner).

Krom VI (Sexvärt krom)

Krom VI föreningar kan bildas i läder genom oxidering av krom III föreningar, som används när lädret ska garvas. Om garvningen gjorts på fel sätt kan varorna innehålla rester av krom VI. Läder i exempelvis väskor och handskar kan ha garvats med krom för att göra lädret mjukt. Kromet kan orsaka allergi och är cancerogent vid inandning. Krom III kan oxideras vidare till krom VI, till exempel vid förbränning av avfall när varan inte längre används.

Lädervaror som kommer i kontakt med huden får inte släppas ut på marknaden om de innehåller 3 mg/kg eller mer av krom VI. Begränsningen är ny sedan maj 2015, och regleras i Reach bilaga XVII.

Ftalater

Ftalater används till exempel som mjukgörare i plaster och kan utsöndras från plasten och tas upp av kroppen. Vissa ftalater är hormonstörande och de kan också påverka fortplantningsförmågan. Vi analyserade varorna med avseende på 14 olika ftalater. Flera ftalater finns med på kandidatförteckningen och några ftalater är förbjudna i leksaker och barnvårdsartiklar.

Kortkedjiga klorparaffiner, SCCP

Kortkedjiga klorparaffiner används som mjukgörare och flamskyddsmedel i plast och gummi. De är mycket långlivade och är skadliga för vattenlevande organismer. Kortkedjiga klorparaffiner är förbjudna enligt POPs-förordningen, och de finns också med på kandidatförteckningen.

Lagstiftning

Reach - förordningen (EG) nr 1907/2006

Bilaga XVII

En del användningar av kemikalier innebär oacceptabla risker för människa eller miljö. För sådana användningar kan EU besluta om förbud eller andra restriktioner. Dessa så kallade begränsningar finns i bilaga XVII till Reach-förordningen och reglerna gäller i hela EU.

Artikel 59, Kandidatförteckningen

Kandidatförteckningen är en lista över särskilt farliga ämnen, substanses of very high concern (SVHC-ämnen), som har egenskaper som kan medföra allvarliga effekter på människors hälsa och på miljön. Den europeiska kemikaliemyndigheten, Echa, uppdaterar listan med nya ämnen två gånger per år. Av de 14 ftalater vi lät analysera finns 11 upptagna på kandidatförteckningen. Kortkedjiga klorparaffiner finns också upptagna på kandidatförteckningen.

Artikel 33, informationsplikten

Informationsplikten innebär att återförsäljare i alla led, även butiker, ska lämna information om en vara innehåller några ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1 vikt%. Informationen ska innehålla uppgifter om åtminstone ämnets namn. Den ska lämnas direkt vid överlåtelse till yrkesmässiga kunder. Konsumenter har, på begäran, rätt att få informationen inom 45 dagar.

Förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar- "POPs- förordningen"

POPs-förordningen förbjuder eller begränsar användningen av långlivade organiska föroreningar.

Miljöbalken

Miljöbalken ställer bland annat krav på att den som bedriver en verksamhet är skyldig att skaffa sig den kunskap och vidta de försiktighetsmått som behövs för att skydda människors hälsa och miljön. Dessutom ska farliga kemikalier i varor bytas ut mot mindre farliga om det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Miljöbalken kräver också att verksamheten ska ha en bra egenkontroll.

Metod

Genomförande

Butikerna besöktes vid två tillfällen. Inför det första oanmälda besöket skickade vi ut brev med information och bakgrund till de besök vi planerade att göra. Vid det första besöket valdes två varor ut som butiken skulle ta fram dokumentation om för att styrka att varorna inte innehåller förbjudna/begränsade ämnen, eller ämnen på kandidatförteckningen. En av dessa varor skickades för analys. Vi lämnade också en checklista (med frågor om lagstiftningskännedom, egenkontroll såsom rutiner för information till kunder och inköp mm) och bokade tid för ett andra besök. Vid det andra besöket diskuterade vi svaren i checklistan, dokumentationen om de utvalda varorna och informerade om analysresultatet. Besöken dokumenterades i en inspektionsrapport per butik. Inom projektets tidsram gjorde vi 27 förstabesök. Det andra besöket hann vi bara göra i 24 butiker, därför uteblir resultat från checklistan och dokumentationen från tre butiker i rapporten. Kemikalieinspektionen och berörda branschorganisationer informerades inför projektet.

Besökta butiker, varor som analyserades och analysparameter

Stockholm	Göteborg	Malmö	Helsingborg
<i>Monki</i> bälte krom VI	<i>Magnussons Ur</i> Klockarmband krom VI	<i>Engelbrektsboden</i> vante krom VI	<i>Onemarks</i> kortfodral SCCP
<i>Digital in</i> mobilskal krom VI	<i>My One</i> koppel krom VI	<i>Nimfa väskor</i> nyckelhållare krom VI	<i>Åhléns</i> mobilmfodral krom VI
<i>MC Boden</i> krom VI	<i>Hööks</i> koppel krom VI	<i>Joy</i> skärp krom VI	<i>Accent</i> plånbok krom VI
<i>Handelsboden</i> skinnhandske krom VI	<i>Naturkompaniet</i> handske krom VI	<i>Rizzo</i> skosula krom VI	<i>Lundbergs</i> plånbok krom VI
<i>MC Varuhuset</i> handske krom VI	<i>Wasséns</i> plånbok ftalater, SCCP		<i>TelenorSverige AB</i> plånboksfodral SCCP
<i>Knulp</i> lädersko krom VI	<i>Ur & Penn</i> armband Ftalater, SCCP		<i>TeliaSonera AB</i> mobilväska krom VI
<i>Mr Gizmo</i> krom VI	<i>KlockmästerSchutz</i> klockarmband krom VI		
<i>Chic dog</i> hundkoppel krom VI	<i>A.Hinricson</i> armband krom VI		
<i>Kjell & Co</i> plånbok krom VI			

Analys

Varorna analyserades på laboratoriet Eurofins. Totalt 23 läderprover analyserades med avseende på krom VI. Fyra konstläderprover analyserades med avseende på kortkedjiga klorparaffiner (CAS: 85535-84-8), av dessa analyserades två prover även avseende ftalater.

Följande ftalater analyserades:

- dibutyl phthalate (CAS: 84-74-2),
- butyl benzyl phthalate (CAS: 85-68-7),
- DEHP (CAS: 117-81-7) ,
- diisononyl phthalate(CAS: 28553-12-0),
- diisodecyl phthalate (CAS: 26761-40-0),
- di-n-octyl phthalate (CAS: 117-84-0),
- diisobutyl phthalate (CAS: 84-69-5),
- bis(2-methoxyethyl) phthalate (CAS: 117-82-8),
- DHNUP (CAS: 68515-42-4),
- Di-n-hexyl phthalate (CAS: 84-75-3),
- diisoheptyl phthalate (CAS: 71888-89-6),
- Di-n-pentylphthalat (CAS: 131-18-0),
- Diisopentylphthalat (CAS: 605-50-5),
- n-Pentylisopentylphthalat (CAS: 776297-69-9).

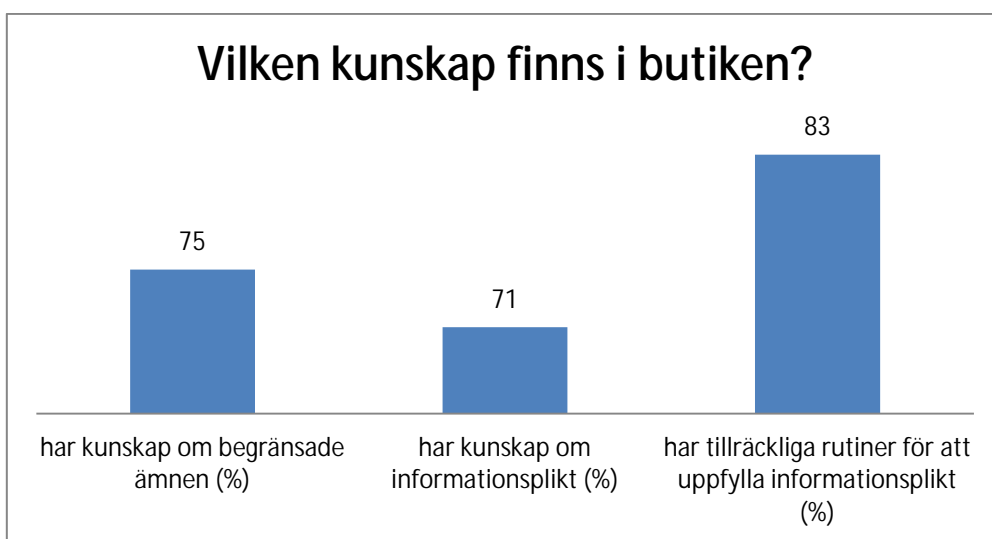
Resultat

Checklistefrågor resultat

Av de 27 butiker vi besökt, hann vi inom projektets tidsram besöka 24 butiker för ett andra besök. Resultat saknas därför från tre butiker.

Lagstiftningskännedom

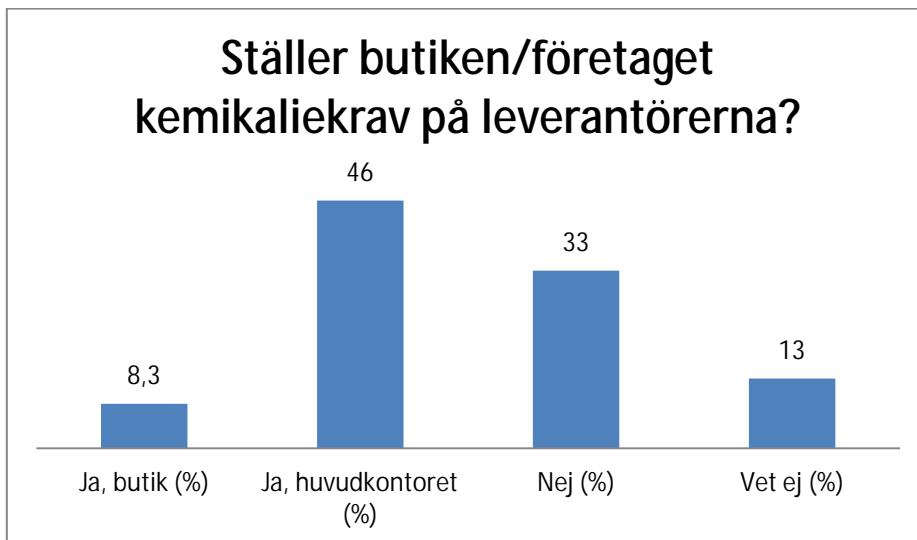
- 17 av 24 butiker bedöms ha tillräcklig kunskap om informationsplikten, artikel 33 i Reach. Fem butiker saknar kunskap om informationsplikten.
- 20 av 24 butiker bedöms ha godtagbara rutiner för att uppfylla informationsplikten
- 14 av 24 butiker uppger att de har kunskap om begränsade/förbjudna ämnen (18 butiker om kunskap på huvudkontoret inkluderas). Tre butiker uppger att de inte har tillräcklig kunskap om begränsade/förbjudna ämnen.

Butikernas svar på frågor om lagstiftningskännedom

Inköpsrutiner

- 13 av 24 butiker anger att de ställer kemikaliekrav på sina leverantörer. Hos elva av dessa butiker ställs kraven via huvudkontoret. Sju butiker följer upp kraven med egna tester, eller begär in testrapporter. En butik anger att de kontrollerar att huvudkontoret ställer krav på leverantören att varor inte innehåller förbjudna/begränsade ämnen eller ämnen på kandidatförteckningen.
- Åtta butiker anger att de inte ställer krav på sina leverantörer på kemikalieinnehållet i varor. Två av dessa anger att de sannolikt ska börja med skriftliga leverantörsavtal som reglerar kemikalieinnehållet.

Butikernas svar på frågan om de ställer kemikaliekraV på sina leverantörer

Dokumentation resultat

Ämnen på kandidatförteckningen-informationsplikt

Butikerna svarade enligt nedan på frågan om dokumentation som styrker att varorna inte innehåller ämnen på kandidatförteckningen och därmed inte omfattas av informationsplikt, alternativt information om vilket ämne på kandidatförteckningen varan innehåller. Varje butik svarade för två varor. För sju varor har vi inte fått något svar alls. För tre varor har vi fått svårtolkade svar. Vi gör bedömningen att dokumentationen är tillräcklig för 23 varor, och otillräcklig för 21 varor.

Butikens svar efter granskning av dokumentation från leverantören	Antal varor där butik kryssat i alternativet
1. Denna vara innehåller inga ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1 %.	32
2. Tyvärr måste vi meddela er att vi inte är säkra på om denna vara innehåller ämnen på kandidatförteckningen eller inte.	6
3. Denna vara innehåller ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1 %. Dessa ämnen är .. Men vi väljer ändå att fortsätta sälja den här varan.	0

4. Den här varan innehåller ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1%. Dessa ämnen är ..Därför har vi valt att dra tillbaka denna vara	0
--	---

Förbjudna/begränsade ämnen

Butikerna svarade enligt nedan på frågan om dokumentation som styrker att varorna inte innehåller förbjudna/begränsade ämnen. För åtta varor har vi inte fått något svar alls. Vi gör bedömningen att dokumentationen är tillräcklig för 20 varor, och otillräcklig för 22 varor.

Butikens svar efter granskning av dokumentation från leverantören	Antal varor där butik kryssat i alternativet
Våra leverantörsavtal reglerar att varorna inte ska innehålla förbjudna ämnen	29
Dokumentationen (intyg/testrapporter) visar att varan inte innehåller de efterfrågade förbjudna ämnena	3
Tyvärr måste vi meddela er att vi inte är säkra på om denna vara innehåller förbjudna ämnen	3
Övrigt:	2

Analysresultat

Krom VI

Antal analyserade varor, krom VI: 27st

Innehåll över begränsningen i Reach bilaga XVII 3 mg/kg av krom VI: Två varor; 40 mg/kg, respektive 5 mg/kg. Se kommentarer angående analysresultaten under rubriken slutsatser och diskussion.

Ftalater

Antal analyserade varor, ftalater: 2 st

Innehåll av ftalater över 0,1vikt%: 0 st

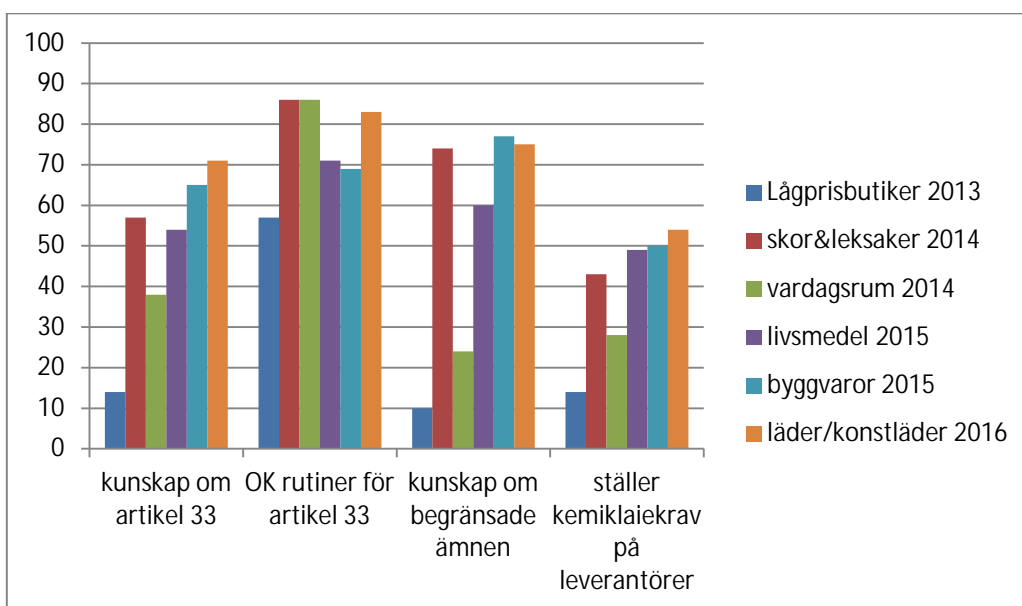
Kortkedjiga klorparaffiner, SCCP

Antal analyserade varor, SCCP: 4 st

Innehåll av SCCP: 0 st

Jämförelse med tidigare projekt

Butikernas kunskap om artikel 33 och om begränsningarna i Reach har varierat i storstadssamarbetets varutillsynsprojekt. Även andelen butiker som ställer kemikalierelaterade krav på sina leverantörer har varierat.

Figur 1. Butikernas kunskapsnivå från tidigare tillsynsprojekt samt för läder/konstläder 2016

Slutsatser och diskussion

Begränsningen av krom VI är ny i Reach bilaga XVII sedan maj 2015. Kemikalieinspektionen har inte haft något projekt med inriktning på krom VI-begränsningen än, och vi hade därför ingen föraning om resultatet av analyserna. Kemikalieinspektionen kommer att göra ett projekt under hösten 2016, då de kommer begära in varuprover och göra analyser. Viss kunskap om reglerna, till exempel kandidatförteckningen, Reach bilaga XVII och Pop:sförordningen kunde vi förvänta oss att butikerna kände till eftersom de nu har funnits ett tag.

Flera butiker har inte redovisat efterfrågad dokumentation. Vi hade skickat ut informationsbrev innan vi gjorde det första besöket, men eftersom besöket var obokat har butiksinnehavaren inte haft möjlighet att avsätta tid och det var svårt för oss att nå ut med information. De har eventuellt inte förstått vad det är för dokumentation vi efterfrågar. Vid det andra inbokade besöket har det varit lättare att nå ut med information, men när den efterfrågade dokumentationen i flera fall inte inkommit har önskad diskussion uteblivit. I vissa fall har det varit svårt att få till ett andra besök i butiken, bland annat beroende på att de inte får in dokumentationen och att vi då avvaktat den innan vi bokar.

Butikpersonalens kunskap om reglerna om kemikalier i varor varierar. Jämfört med tidigare projekt upplever vi ändå att kunskapen om informationsplikt och ämnesbegränsningar är hög. Butikerna har tagit till sig informationen, och har rutiner för att svara på kunders frågor. Resultatet visar att 71 % av butikerna känner till informationsplikten. Vi bedömer ändå att 83 % av butikerna har godtagbara rutiner för att uppfylla informationsplikten. Att det är fler beror på att butikerna ofta har som rutin att kontakta sina leverantörer och återkoppla till kund oavsett vilka frågor kunden har.

De flesta butiker, 75 %, känner också till att det finns begränsningsregler avseende kemikalier i varor. Både tillsyn och information är viktig för att alla ska känna till sina skyldigheter. När kunskapen i butikerna blir bättre, ökar också kraven på tillverkare och importörer. Vi har ökat tillsynen på kemikalier i varor, leverantörerna kan bidra med ökad kunskap, och frågorna syns ofta i media, vilket kan bidra till en större kunskap om kemikalier i varor i butikerna.

Ungefär hälften av butikerna har skriftliga leverantörsavtal som reglerar kemikalieinnehållet, i huvudsak är det då huvudkontoret som ställer kraven. Huvudkontoren har större ekonomiska resurser, och har specialister på området inom organisationen. Många butiker litar på sina huvudkontor som sköter inköp och kontakt med leverantörer. En del huvudkontor följer upp avtalen med stickprovsanalyser. Vi upplever att många butiker litar på sina leverantörer och att de därför inte ställer krav på kemikalieinnehållet i varorna med skriftliga leverantörsavtal. Några butiker har svarat att de nu ska börja med leverantörsavtal som reglerar kemikalieinnehållet i varorna. Har man många olika leverantörer är

det svårt att ha bred kunskap om alla. Därför tror vi att det är viktigt att butikerna ställer krav, till exempel genom skriftliga leverantörsavtal.

Vi efterfrågade dokumentation som styrker att varorna inte innehåller förbjudna/begränsade ämnen eller ämnen på kandidatförteckningen. Flera butiker har inte skickat in någon dokumentation eller svarat alls. Ofta gör butikerna inte heller någon egen bedömning av testrapporter/intyg de får från sina leverantörer utan skickar bara dokumenten vidare till oss. För att kunna säga att man uppfyller informationsplikten måste man också kunna ge kunden ett begripligt svar. Vi har i detta projekt försökt underlätta för butikerna genom att ge dem en blankett med tydliga rutor att kryssa i, för att sedan skicka tillbaka till oss. Trots det har inte alla butiker valt att använda denna. Tillsynen medför att många butiker tar kontakt med sina leverantörer och det gör att kemikaliefrågorna aktualiseras i flera led.

Butiken som sålde en vara med ett innehåll av 40mg/kg krom VI tog bort varan från försäljning, och valde att göra en egen analys av samma vara på ett annat laboratorium. Resultatet från analysen visade inga förhöjda halter av krom VI. Vi har valt att inte ställa krav på butiken att ta bort varan från försäljning. Det pågår en diskussion och utredning om hur analyserna på de olika laboratorierna utförts och hur resultatet kunnat bli så olika. Varan som innehöll 5 mg/kg krom VI hade legat i ett skyltfönster, och vi gjorde bedömningen att det inte går att utesluta att kromet kan ha omvandlats till krom VI genom oxidation. Butiken uppmanades att kontakta sin leverantör. Eftersom krom kan omvandlas till krom VI genom oxidation, och med hänsyn till de olika analysresultaten på samma vara är det svårt att ställa relevanta krav. Vi har informerat Kemikalieinspektionen om resultatet från analyserna.

Det är svårt att göra en jämförelse med tidigare projekt. De varugrupper och de butiker vi valt för vår tillsyn är olika i varje projekt. Vår tillsynsmetodik har också förändrats över tid. Frågorna vi ställer och de bedömningar vi gör har utvecklats. Möjligtvis kan vi dra slutsatsen att kunskapen om informationsplikten är större nu än för ett par år sedan, och att butikernas rutiner för att kunna svara kunder är bättre.

Tillsynen på kemikalier i varor gör att farliga varor tas bort från försäljning. Butiker som tidigare inte har ställt krav vid inköp har också börjat skriva leverantörsavtal som reglerar att de inte godtar varor som innehåller farliga kemikalier. Tillsyn och information ger ökad kunskap i butikerna och bidrar till att kraven på primärleverantörerna, tillverkare och importörer, ökar.

Bilagor

1. Brev till butikerna
2. Checklista

Göteborgs
Stad

Malmö stad

Stockholms
stad

HELSINGBORG

Checklista

Kemikalier i varor av läder/konstläder

Syftet med inspektionen och checklistan

- redogöra för storstadssamarbetet
- öka kunskapen om kemikalier i varor, med fokus på kemikalier i läder/konstläder
- kontrollera hur butikernas egenkontroll fungerar och att varor inte innehåller några förbjudna eller begränsade ämnen (jmf. bilaga XVII och POPs)
- kontrollera vilken egenkontroll företaget har för att uppfylla de krav som kemikalielagstiftningen Reach ställer när det gäller information till konsumenter
- visa på företagets möjlighet att påverka genom att exempelvis ställa krav på leverantörer och välja produkter som innehåller mindre farliga kemikalier

Inspektionsdatum: _____

Företagets namn: _____

Organisationsnummer: _____

Faktureringsadress: _____

Närvarande:

Miljöförvaltningen: _____

Företaget/titel: _____

Avgör tillsynsansvaret. Vilken roll har butiken?

Varor

- Primärleverantörer (egen import/införsel från annat land)
- Distributör (köper varor från svenska leverantörer)
- Primärleverantör för vissa varor och distributör för andra

1. Allmänt om företaget

Kort beskrivning av företaget

(ex sortiment, fristående butik [antalet anställda] eller kedja, barnprodukter.)

2. Känner ni till gällande lagstiftning?

Känner ni till hänsynsreglerna i miljöbalkens 2 kapitel? Ja Nej

Känner ni till att vissa kemiska ämnen är begränsade eller förbjudna i vissa varor?
 Ja Nej

Känner ni till begränsningsreglerna (bilaga XVII) i Reach? (t. ex. sexvärt krom, bromerade flamskyddsmedel (PBB och PBDE), dimetylfumarat och azofärgämnen) och förordningen om långlivade organiska föroreningar, den så kallade POPs förordningen? (ex att PFOS och flamskyddsmedel PBDE är begränsat och SCCP är förbjudet)
 Ja Nej

3. Informationsskyldighet enligt artikel 33 i Reach

Känner ni till vilken informationsskyldighet ni har enligt artikel 33 i Reach gentemot kunder vad gäller ämnen på kandidatförteckningen? (T.ex ftalaterna DEHP, DBP, BBP och DIBP, Bromerade flamskyddsmedel HBCDD, nonylfenoletoxilat, nonylfenol, PFOA) Förteckningen uppdateras 2 ggr/år.

Ja Nej

Har någon kund frågat om kemikalieinnehållet i några varor?
Om ja, angående? Ja Nej

Har ni i butik rutiner för att hantera frågor från kund som frågar om en vara innehåller något ämne som finns med på kandidatförteckningen?
Om ja, hur ser rutinen ut? Ja Nej

Har ni några rutiner för att överlämna information till yrkesverksamma kunder? (Det är en skyldighet om en vara innehåller något ämne som finns med på kandidatförteckningen.)
 Ja Nej

Om ja, hur ser rutinerna ut?

Utbildar ni personalen om informationsskyldighet och kemikalieinnehåll?
 Ja Nej

4. Egenkontroll – inköp av varor

Om huvudkontoret sköter inköp av alla varor, gå till fråga 4b.

a. Vilka krav ställer ni vid inköp?

Ställer ni idag några krav på era leverantörer om att deras varor ska vara fria från några specifika farliga kemikalier? I så fall vilka?

Är kraven muntliga eller skriftliga?

Hur följer ni upp era eventuella krav på kemikalieinnehållet i varor?

(Gör ni stickprovskontroller/analyser, begär ni in testrapport i samband med leveranser etc.)

Har ni en kemikalielista/avvecklingslista över ert produktsortiment?

(För att underlätta kontrollen av kemikalier i varor kan företaget skapa en kemikalielista/avvecklingslista där information om kemikaliers farliga egenskaper finns samlad. Se över produktsortiment, börja med varor där risken är störst att det kan finnas farliga kemikalier)

Ja

Nej

b. Vilka krav ställer ni på huvudkontoret

Har ni kontrollerat med huvudkontoret att de varor ni har till försäljning i butiken inte innehåller några förbjudna eller begränsade ämnen?

Ja

Nej

Har ni kontrollerat med huvudkontoret att de varor ni har till försäljning i butiken inte innehåller några ämnen på kandidatförteckningen?

Ja

Nej

Varor för redovisning

Vara 1(för analys):

Vara/Produktnamn:

Artikelnummer:

Leverantör:

Vara 2:

Vara/Produktnamn:

Artikelnummer:

Leverantör:

Redovisning till miljöförvaltningen

Redovisa svaren senast den

Vara 1:

Vara/Produktnamn:

Artikelnummer:

Leverantör:

Vara 2:

Vara/Produktnamn:

Artikelnummer:

Leverantör:

Informationsskyldighet och kandidatförteckning, artikel 33 i Reach

Er leverantör ska informera er om de varor ni köper innehåller mer än 0,1 viktprocent av något ämne på kandidatförteckningen (SVHC-ämne). Om en kund frågar efter informationen är ni skyldiga att ge kunden ett svar inom 45 dagar. Om kunden är yrkesmässig måste ni ha informationen tillgänglig direkt vid försäljning av varan.

- Kontakta ert huvudkontor eller era leverantörer och fråga om de två utvalda varorna innehåller något ämne på kandidatförteckningen.
- Hur skulle ni svara om en kund frågade? Utgå ifrån svaret från ert huvudkontor eller från svaren från era leverantörer och beskriv hur ni skulle svara kunden – Redovisa svaret till miljöförvaltningen.
- Informationen bör kunna styrkas med leverantörsavtal, testrapporter eller intyg.

Butikens svar efter granskning av dokumentation från leverantören	Kryssa för lämpligaste alternativet <i>Vara 1</i>	Kryssa för lämpligaste alternativet <i>Vara 2</i>
1. Denna vara innehåller inga ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1 %.		
2. Tyvärr måste vi meddela er att vi inte är säkra på om denna vara innehåller ämnen på kandidatförteckningen eller inte.		
3. Denna vara innehåller ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1 %. Dessa ämnen är Men vi väljer ändå att fortsätta sälja den här varan.		
4. Den här varan innehåller ämnen på kandidatförteckningen i halter över 0,1%. Dessa ämnen är Därför har vi valt att dra tillbaka denna vara		

Begränsade eller förbjudna ämnen

Vissa ämnen är begränsade eller förbjudna i vissa varor. Er leverantör bör kunna informera er och ge er underlag på att relevanta begränsningar uppfylls för de varor ni köper.

Redovisningen bör styrkas med testrapporter, intyg eller annat underlag.

- Redovisa till miljöförvaltningen hur ni säkerställer att de två utvalda varorna inte innehåller förbjudet sexvärt krom eller kortkedjiga klorparaffiner(SCCP):

Butikens svar	Kryssa för lämpligaste alternativet <i>Vara 1</i>	Kryssa för lämpligaste alternativet <i>Vara 2</i>
1. Våra leverantörsavtal reglerar att varorna inte ska innehålla förbjudna ämnen		
2. Dokumentationen (intyg/testrapporter) visar att varan inte innehåller de efterfrågade förbjudna ämnena		
3. Tyvärr måste vi meddela er att vi inte är säkra på om denna vara innehåller förbjudna ämnen		
4. Övrigt, nämligen:		

Tillsynsbesök i er butik, kontroll av kemikalier i varor av läder/konstläder

Miljöförvaltningarna i Malmö, Helsingborg, Göteborg och Stockholm kommer *under februari-april* att besöka butiker som säljer varor av läder/konstläder. Miljöförvaltningar och Kemikalieinspektionen är de myndigheter som har tillsynsansvaret för kemikalier i varor.

Bakgrund

Reach-förordningen är EU:s övergripande regelverk för kemikalier. I den finns det olika delar som rör kemikalier i varor, till exempel informationsplikten i artikel 33 och begränsningsreglerna i bilaga XVII.

Sexvärt krom används bland annat för att garva läder/ behandla ytor. Kromet kan ge allergier/eksem och blir ett miljöproblem när de slängs. Innehållet av sexvärt krom begränsas i Reach bilaga XVII. Lädervaror som kommer i kontakt med huden får inte säljas om de innehåller krom VI i koncentrationer som motsvarar eller överstiger 3 mg/kg. Miljöfarliga kortkedjiga klorparaffiner, SCCP, kan användas som mjukgörare och regleras i POP:s förordningen. Varor får inte innehålla över 0,15 vikt%. Ftalater, mjukgörare, finns med på kandidatförteckningen. Det innebär att informationsplikten gäller. Läs mer i bifogat faktablad.

Två besök

Vid första besöket lämnar vi en checklista med frågor så att ni kan förbereda er inför besök 2. Vi köper en vara från butiken och låter analysera den. Miljöförvaltningen står för analyskostnaderna. Vi kommer även be er ta fram uppgifter om kemikalieinnehållet i två varor som vi väljer ut vid besöket.

Vid andra besöket kommer vi att gå igenom checklistan med frågor om hur ni arbetar med kemikalier i varor. Vidare kommer vi även att diskutera analys svar och uppgifter som tagits fram av er. Vi avser att boka in andra mötet i samband med vårt första besök. Det är viktigt att rätt personal är närvarande, butikschef och inköps- eller miljöansvarig vid vårt andra besök.

Vi vill:

- I dialog med er visa på företagets möjligheter att påverka och minska användningen av farliga kemikalier i varor
- Veta hur ni gör för att försäkra er om att de varor ni säljer inte innehåller några förbjudna eller begränsade ämnen
- Veta hur ni hanterar frågor från kunder om kemikalier i varor i enlighet med informationsplikten i Reach
- Ta del av de rutiner ni har för att fullgöra era skyldigheter enligt Reach

Avgift

Miljöförvaltningen tar ut en avgift för tillsynen enligt en taxa som kommunfullmäktige beslutat om. Vi tar ut avgift för inspektionstiden, samt för förberedelser och efterarbete. För närvarande är avgiften 980 kr/timme. Mer information om tillsynsavgiften hittar du här: www.goteborg.se/miljo

Frågor

Om ni har frågor med anledning av tillsynsbesöket, kontakta gärna undertecknad handläggare.

Miljöförvaltningen

Miljöinspektör

E-post: @miljo.goteborg.se

Telefon: 031-

Publikationer utgivna av Göteborgs miljöförvaltning

Rapporter (ISSN 1401-2448):

- R 2016:1 Årsrapport 2015
R 2016:2 Våga fråga - kunna svara. Åtgärd 97 Göteborgs Stads miljöprogram 2013
R 2016:3 Kemikalier i byggvaror. - Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg, Helsingborg och Stockholm
R 2016:4 Strandkvannefjärilar Göteborgs Stad 2015
R 2016:5 Luftkvaliteten i Göteborgsområdet. Årsrapport 2015
R 2016:6 Metaller i vattendrag - undersökningar av biotillgängliga metaller i vattendrag i Göteborg 2015
R 2016:7 Bottenfauna - undersökningar av djurlivet i några sötvattensmiljöer i Göteborg 2015
R 2016:8 Kemikalier i varor av läder och konstläder - Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg, Helsingborg och Stockholm
- R 2015:1 Årsrapport 2014
R 2015:2 Metaller i vattendrag - undersökningar av biotillgängliga metaller i vattendrag i Göteborg 2014
R 2015:3 Bottenfauna - undersökningar av djurlivet i några sötvattensmiljöer i Göteborg 2014
R 2015:4 Inventering av tennorganiska föreningar och dess effekter i småbåtshamnar 2014
R 2015:5 Detaljhandelns kunskaper om kemikalier i varor- fokus vardagsrummet. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg, Helsingborg och Stockholm
R 2015:6 Luftkvaliteten i Göteborgsområdet. Årsrapport 2014
R 2015:7 Fältinventering av ålgräs i Göteborg 2014
R 2015:8 Översiktlig inventering av ålgräsängar i Göteborgs kommun
R 2015:9 Ekologisk landskapsanalys - artanalyser och metodutveckling
R 2015:10 Märkning av biocidbehandlade varor. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg, Helsingborg och Stockholm
R 2015:11 Kemikalier i varor som kommer i kontakt med livsmedel. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg, Helsingborg och Stockholm
R 2015:12 Kreativt återvinningscenter i Göteborg. Utredning enligt miljöprogramsåtgärd 209
- R 2014:1 Årsrapport 2013
R 2014:2 Inventering av alger på grunda hårbottenar i Göteborgs skärgård
R 2014:3 Inventering av grunda mjukbottenar i Göteborg 2013
R 2014:4 Varor i lågprissegmentet - tillsyn över detaljhandeln. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg och Stockholm
R 2014:5 Budget 2014
R 2014:6 Bottenfauna i Göteborgs kommun 2013
R 2014:7 Metaller i vattendrag 2013
R 2014:8 Metaller i vallgravsfisk 2013
R 2014:9 PVC-produkter - tillsyn över detaljhandeln. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg, Helsingborg och Stockholm
R 2014:10 Luftkvaliteten i Göteborgsområdet. Årsrapport 2013
R 2014:11 Pedagogiska odlingsträdgårdar. Slutrapport
R 2014:12 Kemikalier i arbets- och profilkäddor - tillsyn över detaljhandeln. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Göteborg, Helsingborg, Malmö och Stockholm
R 2014:13 Jämställt bemötande
R 2014:14 Miljörapport 2013. En beskrivning av miljötillståndet i Göteborg
R 2014:15 Kemikalier i skor och leksaker - tillsyn över detaljhandeln. Tillsynsprojekt i samarbete mellan Malmö, Göteborg, Helsingborg och Stockholm
R 2014:16 Inventering av källsnabblöpare 2014
R 2014:17 Insekter i värdefulla lövträd i Göteborgs kommun

Miljöförvaltningen

Box 7012, 402 31 Göteborg

Tel vx: 031-365 00 00

E-post: miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se

**Göteborgs
Stad**

I samarbete med:

**Stockholms
stad**

HELSINGBORG

www.goteborg.se